

İlgili Kanun / Madde
1475 S. İşK/14

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/11105
Karar No. 2021/15254
Tarihi: 02.11.2021

- ARABULUCULUĞUN DAVA ŞARTI OLMASI
- KİSMİ DAVALAR İÇİN DAHA ÖNCE ARABULUCULUK KOŞULUNUN GERÇEKLEŞMESİ HALİNDE ISLAH AŞAMASINDA YENİDEN ARABULUCULUĞA BAŞVURUNUN GEREKMEDİĞİ
- İTİRAZIN İPTALİ DAVASINDA DAVA KONUSUNUN ISLAH YOLUYLA ARTTIRILABİLECEĞİ
- KIDEM TAZMİNATI ALACAĞININ BİR KISMININ İCRA TAKİBİ YAPILMASI DURUMUNDA İTİRAZIN İPTALİ DAVASINDA FAZLAYA İLİŞKİN KISMIN ISLAH YOLUYLA İSTENMESİNDE DE YENİDEN ARABULUCUYA BAŞVURU GEREKMEDİĞİ

ÖZETİ Yukarıda da ifade edildiği gibi, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı talebiyle açılan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. İş yargılamasına konu kısmi davalar ile ilgili olarak, dava öncesinde arabuluculuk şartının gerçekleştirilmiş olması kaydıyla, kısmi ıslaha konu edilen alacaklar yönünden ayrıca arabuluculuğa başvurulmasına gerek bulunmamaktadır (F. Uşan/E. Erdoğan/C.Erdoğan, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel İş Hukuku ve İş Yargılaması, Eylül 2021, ..., 366). Diğer taraftan itirazın iptali davasında dava konusunun ıslah yoluyla arttırılması mümkün olup, bu halde arttırılan kısım yönünden tahsil şeklinde hüküm kurulması gerektiği kabul edilmektedir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun

13.10.2020 tarih, 2010/9-424 esas, 2010/511 sayılı kararı). Somut olayda davacının bir bölümünü itirazın iptali davasına konu ettiği kıdem tazminatı alacağıнын kalan kısmını ‘ıslah’ yolu ile talep etmesinde hukuken bir engel bulunmamaktadır. Bu itibarla kısmi davada ıslaha ilişkin ilkeler burada da geçerli kabul edilmelidir. Davacının gerek dava dilekçesi içeriğindeki gerekse ıslah dilekçesine konu ettiği alacağı aynı olup, bu alacak ile ilgili olarak arabuluculuk şartı yerine getirilmiştir. Dava açılmadan önce kıdem tazminatı ile ilgili olarak arabuluculuğa başvuran davacının, ıslaha konu kısım için ayrıca bu yola başvurması zorunlu değildir. Mahkemece uyuşmazlığa konu olan alacağın kendisi yerine, davanın türüne yönelik değerlendirme yapılarak, ıslah edilen kıdem tazminatı alacağının usulden reddine karar verilmesi açıklanan ilke ve esaslara aykırıdır. Bu halde davacının kıdem tazminatı alacağı yönünden arabuluculuğa başvuru şartını gerçekleştirdiği kabul edilerek, işin esasına yönelik değerlendirme yapılması gerekirken aksi yönde hüküm kurulması hatalı olup, kanun yararına bozma isteğinin bu gerekçe ile yerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

DAVA: Davacı ... adına Av. ... ile davalı ... Medya Dağıtım A.Ş. arasındaki davada (... Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin davacının istinaf başvurusunun kesinlikten reddine dair 19/11/2020 tarih, 2020/2131 esas, 2020/2703 sayılı kesin nitelikteki kararına göre) ... 5. İş Mahkemesi'nin 29/01/2020 tarih, 2018/632 esas ve 2020/2703 sayılı kesin nitelikteki kararının hukuka aykırı olduğu iddiası ile kanun yararına bozulması, Adalet Bakanlığı'nın 20.10.2021 tarih ve 39152028-153.01-273-2021-E. 2050/29506 sayılı yazısı ile talep edilmiş olmakla,

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 363. maddesindeki ;

"(1) (Değişik: 20/7/2017-7035/33 md.) İlk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına ve bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla kesin olarak verdikleri kararlar ile yine bu sıfatla verdikleri ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.

(2) Temyiz talebi Yargıtayca yerinde görüldüğü takdirde, karar kanun yararına bozulur. Bu bozma, kararın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz.

(3) Bozma kararının bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilir ve Bakanlıkça Resmî Gazetede yayımlanır." hükmü gereği dosyadaki tüm belgeler okunup dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının davalıya ait işyerinde dağıtım elemanı olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin işverence haksız feshi üzerine davalı aleyhine ihbar tazminatı, kıdem tazminatı ve yıllık izin ücretinin ödenmesi istemi ile ilamsız icra takibi başlattıklarını, davalı tarafından takibe itiraz edildiğini, arabuluculuk sürecinin anlaşamama ile sonuçlandığını beyan ederek itirazın iptali ile takibin devamına, davalı aleyhine icra tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak itirazın kısmen iptali ile takibin devamına, alacak davası yönünden davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

Karara karşı taraflar istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, davalının istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b-1 maddesi uyarınca esastan reddine, davacı tarafın istinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 352/1-b maddesi uyarınca kesinlik nedeniyle reddine, 7036 sayılı Kanun'un 9. maddesi atfıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 362/1-a maddesi uyarınca miktar itibarıyla kesin olmak üzere karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, kanun yararına bozulması için Adalet Bakanlığı temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Kanun yararına temyize konu edilen uyuşmazlık, ıslah dilekçesi ile talep edilen kıdem tazminatı alacağı yönünden dava şartı arabuluculuk yoluna başvurulması gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

12.10.2017 tarihli 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun "Dava Şartı Olarak Arabuluculuk" başlığını taşıyan 3 maddesinin birinci fıkrasına göre, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.

Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılmadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi

takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarını içeren davetiye gönderilir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine karar verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir (m.3/2).

02.06.2018 tarihli ve 30439 (RG) sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Yönetmeliğinin Dava Şartı Olarak Arabuluculuğa Başvuru ile ilgili 23. maddesinde başvurunun dilekçe ile veya bürolarda bulunan formların doldurulması suretiyle yahut elektronik ortamda yapılabileceği belirtilerek başvurunun şekli açıklığa kavuşturulmuştur. İlgili maddede ayrıca arabuluculuk başvurusu sırasında başvurandan, uyuşmazlık konusuna ilişkin hususların açıklanmasının isteneceği düzenlenmiştir. Gerek 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 15. maddesinde, gerekse Yönetmeliğin 25. maddesinde arabuluculuk faaliyetinin ne şekilde yürütüleceği düzenlenmiş olup, arabuluculuk faaliyetinin başvurunun içeriğine göre şekilleneceği konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Arabuluculuk faaliyeti sonucunda tarafların uyuşmazlık konusunda anlaşmaları veya kısmen anlaşmaları hâlinde süreç anlaşma son tutanağı ile sonuçlandırılacak yahut bunların haricindeki her durumda taraflar anlaşmamış sayılacağından anlaşmama son tutanağı düzenlenecektir (m.25/6).

Bu yasal düzenlemelere göre somut olay değerlendirilecek olursa, davacının davalı taraf aleyhine kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ile yıllık izin ücreti alacaklarının tahsili için ilamsız icra takibi başlattığı, davalı tarafın takibe itirazı üzerine 7036 sayılı Kanunun 3. maddesine göre arabulucuya başvurulduğu, arabuluculuk faaliyeti sonucunda tarafların anlaşamadığına dair son tutanağın düzenlendiği uyuşmazlık dışıdır. Davacı taraf anlaşmama son tutanağını eklemek suretiyle itirazın iptali davası açmış, ilk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda itirazın kısmen iptaline karar verilmekle birlikte, alacak davasının dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilmiştir. Mahkemece ıslaha konu 4.554,80-fark kıdem tazminatı alacağı ile ilgili olarak, arabuluculuğa icra takibine konu alacaklar yönünden başvurulduğu, artırılan alacak yönünden arabuluculuğa başvurulmadığı gerekçesiyle ret kararı verildiği anlaşılmaktadır. Dosya kapsamındaki anlaşmama tutanağında uyuşmazlığın konusu “işçi işveren uyuşmazlığı (... 10. İcra Md nün 2016/5521 E. sy dosyası ile takip konusu yapılan kıdem tazminatı-ihbar tazminatı-yıllık izin ücreti alacağı kalemlerini ve taleplerini içerir uyuşmazlığa dairdir. İtirazın iptali davası öncesi arabuluculuk başvurusu)” şeklinde belirlenmiştir. Görüşme tutanaklarında yer alan başvuru vekilinin beyanları da aynı doğrultudadır.

Mahkemece arabuluculuk tutanağının itirazın iptali davasına konu edilen alacaklar ile ilgili olduğu, ıslaha konu kıdem tazminatı yönünden arabuluculuk şartının gerçekleşmediği sonucuna varılmış ise de, itirazın iptali davasına konu alacak kalemleri arasında kıdem tazminatının da bulunduğu dosya kapsamındaki

belgelerden tespit edilmektedir. Kanunda tarafların ‘uyuşmazlık’ konusunda anlaşmaları yahut anlaşamamalarından söz edilmekte olup, somut olayda taraflar arasındaki uyuşmazlığın “kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti alacaklarının ödenmemesinden” kaynaklandığı açıktır. Burada tartışılması gereken husus, itirazın iptali davasına konu kıdem tazminatı alacağı için arabuluculuğa başvurulmuş olması halinde, bu alacağın ıslahı öncesinde arabuluculuğa başvurulmasının gerekip gerekmediğidir.

Yukarıda da ifade edildiği gibi, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı talebiyle açılan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. İş yargılamasına konu kısmi davalar ile ilgili olarak, dava öncesinde arabuluculuk şartının gerçekleştirilmiş olması kaydıyla, kısmi ıslaha konu edilen alacaklar yönünden ayrıca arabuluculuğa başvurulmasına gerek bulunmamaktadır (F. Uşan/E. Erdoğan/C.Erdoğan, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Işığında Bireysel İş Hukuku ve İş Yargılaması, Eylül 2021, ..., 366). Diğer taraftan itirazın iptali davasında dava konusunun ıslah yoluyla arttırılması mümkün olup, bu halde arttırılan kısım yönünden tahsil şeklinde hüküm kurulması gerektiği kabul edilmektedir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 13.10.2020 tarih, 2010/9-424 esas, 2010/511 sayılı kararı). Somut olayda davacının bir bölümünü itirazın iptali davasına konu ettiği kıdem tazminatı alacağının kalan kısmını ‘ıslah’ yolu ile talep etmesinde hukuken bir engel bulunmamaktadır. Bu itibarla kısmi davada ıslaha ilişkin ilkeler burada da geçerli kabul edilmelidir. Davacının gerek dava dilekçesi içeriğindeki gerekse ıslah dilekçesine konu ettiği alacağı aynı olup, bu alacak ile ilgili olarak arabuluculuk şartı yerine getirilmiştir. Dava açılmadan önce kıdem tazminatı ile ilgili olarak arabuluculuğa başvuran davacının, ıslaha konu kısım için ayrıca bu yola başvurması zorunlu değildir. Mahkemece uyuşmazlığa konu olan alacağın kendisi yerine, davanın türüne yönelik değerlendirme yapılarak, ıslah edilen kıdem tazminatı alacağının usulden reddine karar verilmesi açıklanan ilke ve esaslara aykırıdır. Bu halde davacının kıdem tazminatı alacağı yönünden arabuluculuğa başvuru şartını gerçekleştirdiği kabul edilerek, işin esasına yönelik değerlendirme yapılması gerekirken aksi yönde hüküm kurulması hatalı olup, kanun yararına bozma isteğinin bu gerekçe ile yerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç:

Adalet Bakanlığı’nın kanun yararına bozma istemi açıklanan gerekçe ile yerinde görülmele ... 5. İş Mahkemesi’nin 29/01/2020 tarih, 2018/632 esas ve 2020/2703 sayılı davacı yönünden kesin nitelikteki kararının sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, dosyanın mahkemesine iadesine, bozma kararının bir örneğinin 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 363. maddesinin 3. fıkrası gereğince Resmi Gazete’de yayınlanması için Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü’ne gönderilmesine 02/11/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.